

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. An justè Ecclesia laicis usum calicis negaverit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

rium, communionem eo anno usque ad sequens Pascha omittit, cum tamen si Confessarium consuleret, non posset, ergo pejore loco est illo qui Confessarium consulit, quam qui non consulit, quod tamen non videtur admitendum.

XIII.
Ad quid te-
neatur is
qui existit
mat se circa
Pascha ha-
biturum
impedimen-
tum com-
municandi.

Ad argumentum illud de anticipatione temporis, quod præcipue urgere videtur, dici potest illum, qui putat se circa Pascha habiturum impedimentum, quo minus tunc communicare possit, teneri per accidens communicare ante Pascha, quo tamen non obstante teneri potest non interveniente ullo impedimento iterum communicare in Paschate; illa enim obligatio anticipandi solum ei obvenit per accidens & ex errore: sicut si quis errans in computatione dierum putaret diem Sabathi esse diem Dominicum, teneretur audire Sacrum, quod licet eo die audiat, teneretur tamen iterum audire die insequente, ubi errorem adverterit. Et certe valde mirum videtur, eum qui inculpabiliter cum Confessarii consilio omittit communionem, teneri postea quamprimam ad illam, non autem teneri qui eam omittit culpabiliter.

SECTIO SECUNDA.

An justè Ecclesia laicis usum calicis negaverit?

I.
In hunc Ec-
clesia ritum
acerrime
invehuntur
Sectarii.

IN nullum Ecclesie Catholice ritum acrius invehuntur nostri temporis sectarii, quam quod laicis sub una tantum specie Eucharistiae sumptio permittatur, usque calicis iis interdicator. In hac ergo sectione Ecclesiam, & potestatem habere hoc statuendi, & justissimis de causis id de facto ordinasse, solisque Sacerdotibus communionem sub utraque specie permisisse, ostendam, quam consuetudinem in variis Conciliis approbatam Orthodoxi omnes sanctè & inviolabiliter, frendentibus quantumvis hæreticis observant.

II.
Tnam spe-
ciem sine
altera su-
mere non est
jure divino
prohibitum.

In primis itaque jure divino non esse prohibitum unam speciem sine altera sumere fide certum est, & definitum in Concilio Constantiensi sessione decima tertiâ, & à Martino V. & clarissimè in Tridentino sessione vigesima primâ, capite primo.

III.
Ratio est,
quia ex nul-
lo capite ori-
ri obligatio
potest utra-
que speciem
sumendi.

Ratio præterea est, quia vel hæc obligatio oriatur ex ipsâ naturâ rei, positâ institutione hujus Sacramenti sub utraque specie, & consequenter ex jure divino naturali, vel ex peculiari mandato Christi, seu jure divino positivo. Non primum; nec enim oritur hæc necessitas ex parte effectus, cum hic sit ejusdem rationis ab utraque specie collatus, ut supra ostendimus, nec ex parte rei contentæ, cum totus Christus sit sub utraque specie, neque ex parte significationis, utraque enim species significat æqualiter unionem membrorum Ecclesie cum Christo, & inter se; representatio autem mortis Christi, quæ peculiari modo fit per utramque speciem separatam potius spectat ad Eucharistiam ut sacrificium est, quam ut Sacramentum, sub quavis etiam specie dici potest memoriale quoddam, quod Christus nobis mortis suæ reliquit, est sub unâ specie non tam expressè mortem illius significet tanquam formale representativum illius, sed eo modo quo Princeps gemmam filio in memoriam suam morui reliquisset, quoties illam aspiceret filius, re-

cordaretur patris mortui, licet in Eucharistia sub quavis specie sit Christus representatus modo mortuo.

Nec etiam oritur obligatio jure divino sumendi utramque speciem ex peculiari mandato Christi: primò, quia Christus ipse in castello Emmaus panem fregit, & evanuit ex oculis discipulorum, hanc autem fractionem panis fuisse Eucharistia probabilius est. Deinde in actibus Apostolorum dicuntur Discipuli congregati in communionem & fractionem panis. Imò Christus Joannis sexto promittit vitam manducantibus Christum, manducatur autem sub unâ specie: ex quibus verbis colligit Concilium Tridentinum non præcipi à Christo communionem sub utraque specie.

IV.
Ostenditur
non esse obli-
gationem
communi-
candi sub
utraq; spe-
cie ex
mandato
Christi.

Nec obstant quæ objici possent, nempe verba illa Christi Joannis sexto: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; ex occasione cujus loci primò orta est hæc hæresis Pragæ in Bohemiâ operâ Petri Dresdensis, & Jacobelli Milnensis. Respondetur enim, solum ibi præcipere Christum ut manducemus ipsius corpus & sanguinem bibamus quoad rem ipsam, sub quavis autem specie sumitur & corpus & sanguis Christi quoad rem ipsam, cum sub utraque specie sit totus Christus, modus verò non præcipitur. Imò etiam dum sumitur Christus sub speciebus panis, licet si spectemus species comedamus, si tamen spectemus sanguinem Christi, illum tunc bibimus, & vice versâ de corpore sub speciebus vini. Christus autem locutus est de corpore sub speciebus panis, & sanguine sub speciebus vini specificativè.

V.
Hæc hæresis
de necessitate
communi-
candi sub
utraq; spe-
cie orta est
Pragæ in
Bohemiâ.

Secundò responderi solet juxta frequentissimum Hebræorum & Scripturæ loquendi modum, explicari scilicet posse hæc verba, *Si non manducaveritis & non biberitis*, ita ut neutrum faciant: sic Actuum tertio dicit Sanctus Petrus: *Argentum & aurum non est mihi*, id est nec argentum nec aurum: ratio autem cur hoc modo explicari possit est, quia frequenter promittitur salus communicanti sub unâ tantum specie: sic Joannis 6. dicit Christus: *Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: hic est panis qui de caelo descendit, ut si quis ex ipso manducet, non moriatur: Qui manducat me, ipse vivet propter me*, &c.

VI.
Alius modus
explicandi
verba illa
Christi, Nisi
manduca-
veritis, &c.

Secundò non obstat id quod Apostolis dixit Christus: *Hoc facite in meam commemorationem*. Respondetur enim, Christum illis verbis consecrasset eos Sacerdotes, & instruxisset quomodo se gerere deberent in officio sacerdotali quoad hoc munus, nimirum ut facerent quod ipsum fecisse viderant, nempe acciperent, consecrarent, &c. & quoties biberent calicem consecratum, id in ejus memoriam facerent, alioqui sensus esset, bibite quotiescumque bibetis, quod est ridiculum, ut bene Coninck quæst. 80. art. duodecimo, num. centesimo vigesimo tertio. Quando verò Mathæi vigesimo sexto dicit Christus: *Bibite ex eo omnes*, solos alloquitur Apostolos: unde Marci decimo quarto dicitur: *Et biberunt ex eo omnes*, docens omnes ex eo bibisse quos jussit Dominus bibere, ut rectè Coninck ibidem, num. centesimo vigesimo secundo.

VII.
Quo sensu
intelligenda
sunt illa ver-
ba Christi:
Hoc facite
in meam
commemo-
rationem.

Quod verò ex illis Christi verbis *hoc facite* deducant aliqui præcepisse ipsum Apostolis, ut id omne facerent quod ipse fecisset, & consequenter sub utraque specie communionem distribuerent, levissimum argumentum est; solum enim jubet Christus, ut faciant quoad substantiam, quod

VIII.
Per illa ver-
ba Hoc fa-
cite non præ-
cipiebatur
Christus
Apostolis ut
id omnia fa-
cerent, quod
ipse fecisset.

quod ipse fecit, alioqui si quicquid tunc fecit Christus deberent ipsi, & Sacerdotes omnes facere, non deberent vel consecrare, vel communicare nisi post cenam, & in azymo, frangendo panem, viris tantum distribuendo, non feminis.

IX. *Uterius probatur non dari jure divino praeceptum communicandi sub utraque specie.*

Probatur verò ulterius non esse jure divino tantum praeceptum communicandi sub utraque specie: primò enim multi Nazaræi ad Christum initio Ecclesiae sunt conversi, qui legem sicut alii observabant, & tamen congregabantur cum discipulis in fractione panis, quod etiam de abstemiis dici debet, alioqui contra praeceptum divinum nunquam communicarent: secundò, nam ut refert Sanctus Cyprianus, Clemens Alexandrinus, Sanctus Cyrillus, Tertullianus, Sanctus Basilius, & alii, Eucharistia dabatur antiquitus fidelibus domum deferenda, ut opportuno tempore eam sumerent, cum tamen calix non nisi in templo distribuere à Diacono. Tertio, Manichæi siquidem, uti refert Sanctus Leo sermone quarto de Quadragesimâ, ut hæresim tegerent, & Catholici haberentur, publicè ad communionem accedebant, qui tamen à vino semper abstinabant, tanquam à re creatâ à genio malo, seu diabolo. Quarto, quibusdam namque in locis tantum vini vix haberi potest, ut sufficiat ad celebrandum. Quintò, ante octingentos annos, ut constat ex Concilio Constantinensi, & Basiliensi, ac Beda, mos fuit in Ecclesiâ communicandi sub unâ specie, imò in Ecclesiâ græcâ ante annos mille ducentos, ut ostendit Concilium Laodicenum, & Trullanum, solebant totâ quadragesimâ solam speciem panis sumere in communionem, excepta die Sabathi, quando consecrabant. Mos etiam fuit, ut parum vini consecrati in parvo calice, infunderetur postea in calicem majorem, in quo erat vinum non consecratum, quo casu certum videtur singulis è populo non potuisse aliquid sumere de speciebus consecratis.

Ante annos octingentos mos fuit in Ecclesiâ communicandi sub unâ specie.

X. *Hæretici nostri communionem sub utraque specie requirunt magis ut à Catholicis dissentiant, quam ut consentiant veritati.*

Ex quibus omnibus constat quàm parum fundamenti habeant hæretici nostri temporis ad asserendum necessariam esse communionem sub utraque specie, idque eos facere potius ut à Catholicis dissentiant, quàm ut consentiant veritati, quod inter cæteros fateri videtur Lutherus in formulâ Missæ his verbis: *Si quod Concilium statueret aut permitteret, utramque speciem, nos nequam utramque uti vellemus: sed in despectum Concilii, ejusque statuti, aut unâ, aut neutrâ.*

Dicendum ergo secundò, justissimè Ecclesiam Laicis & etiam Clericis non conficiendis per se & quantum ad praeceptum communicandi, usu calicis interdixisse: dixi per se, nam per accidens aliquando videntur sumere eum posse, sicut & omnes simili casu communicare possunt non juni, ut si in terram effundatur sanguis, & nullus adit Sacerdos qui velit eum juxta rubricas lambere, si sanguis consecratus venturus esset in manus hæreticorum aut infidelium; in his enim casibus, inquit Suarez disp. 71. sect. 3. sine, fervare verba legis, esset agere contra legem.

XI. *Laicis usu calicis Ecclesia justissimè interdixit.*

Rationes verò, quibus ad hoc inducta est Ecclesia, sunt, tum ad conformitatem ubique servandam, cum jam multis in locis communio sub specie tantum panis fieret. Secundò, ob periculum irreverentiæ, & effusionis, cum tanta jam sit communicantium multitudo. Tertio, ob nascentes hæreses; sicut enim ob hæresim Manichæorum citatam commendabant olim Patres usum calicis, & ad Berengarii & aliorum hæresim negantium Christum esse sub utraque specie reprimendam, ita contra eos, qui utramque speciem necessariam esse aiebant, statuit Ecclesia, ut communio sub specie tantum panis fieret; licet à Paulo tertio, ut refert Ruardus, Boënis usus calicis sit permissus, eâ lege ut ab errore desisterent.

XII. *Rationes quibus mota est Ecclesia ad usum calicis laicis negandum.*

De hac re fusiùs Bellarminus libro quarto de Eucharistiâ, capite vigesimo secundo, Suarez hic, disp. 71. sect. 3. tertiam, Vasquez disp. 216. Coninck quæst. octogesima, art. duodecimo, Layman libro quinto, tractatu quarto, capite quinto, & omnium acerrimè Tannerus Tomo quarto, disp. quinta, quæst. 8. dubio sexto, ubi juniores quosdam ministros mordicus pro calice pugnantes, strenuè repellit.

XIII. *Utrum rem hanc contra scripturas pertrahant.*

Solus Sacerdos est ordinarius hujus Sacramenti minister, & in casu necessitatis Diaconus, Laicus verò, licet secundum probabilem sententiam deferre in aliquo casu posset privatim Eucharistiâ ad ægrotum, non tamen eum potest communicare, multò minus femina; utrisque enim graviter prohibetur jure Ecclesiastico. Quod si Regina Scotiæ se communicaverit, vel id ex consilio aliquorum existimantium se pro hoc probabilem habere sententiam fecit (probabile enim id in casu necessitatis licere putat Suarez, & alii nonnulli) vel licentiam habuit à Pontifice.

XIV. *Ordinarius hujus Sacramenti minister est Sacerdos.*

